

stand kent, tot zijn invloed is daar zijn: anhoorigheid n omgeving, bij de keuze al en school, is waar men waartoe men universiteit hangt schier hoogleeraren den studen- luit, van de juist in die vrendrijvende vormd, veel- Alzoo zet uit die over- onder- ing als vast- h de heer stelen, alsof en band be- fessioneele en resultaat id ijkste. Universiteit g, als aan verschil ligt ridsche niet, muleerd en dat aan de eerschende andere rich- versiteit de blijft. ljt er dus, s bij de niet- ij de niet- verschill t wijsgeeren, erschillende is de in- op elkaar b. v. voor ing, welken de achter- steiten den dheid van erkgenoot- venmin be- ken invloed e belijdenis chappelijke eformeerde is. helen, naar indeeling n twee zeer een eigen s dieper in gd, dat de t meer op et denken sel, terwijl ljdissen ter- rein van ha- aan een histo- er draagt. e weg, dat r der wijs- denis der e school dus geen an school der dat dit sitie heeft. g daaren- stzettende ie kerken iefst ont- k tot kerk an beide rjsgeerige ltaut van g omtrent d, in elke gestippeld, chappelijk eid door, en elkan- roordeelt dwaarhe- hool ook, k, gepro- roordeelt alle con- alle om- mee de- st, heden nog zeer t. eze. Ten nderzoek eenschap lk afzon- lein deel zelfstan- zet. Ten s afgaat, len als rde, dat rstelling verschilt e grond- scholen dt. Ten resultaat derzoek, t leven phische echts in En ten de con- genover raat de den, die n boven len con-

fessioneele kring is alzoo geen vergelijk mogelijk. Waar alle gemeenschap en overeenkomst in de voorstelling omtrent de grondwaarheden ontbreekt, is gemeenschappelijke arbeid uitgesloten. Edoch, en dit leidt ons tot de vraag die we als titel kozen, er zijn in den wijsgeerigen kring vele scholen, en in den confessionneelen kring vele kerken; en de vraag is alzoo niet te ontveken, of ook deze scholen onderling, en deze kerken tegenover elkander, even exclusief staan, als de scholen tegenover de kerken. Moet op wijsgeerig terrein wie tot de één school behoort, elke andere school in dien zin absoluut veroordeelen, dat ze haar eigen overtuiging met de waarheid gelijk stelt, en al wat daarbuiten valt en daartegenover staat, leugen doet. Of wel is deze tegenstelling slechts betrekkelijk, zoo dat de mogelijkheid wordt toegegeven, dat ook in de andere scholen een aanvullende waarheid schuilt? En zoo ook op confessionneel terrein, zal men zeggen dat onze eigen Confessiegelyk is aan de waarheid, zoodat al wat daarbuiten valt, leugen is. Oftewel zal erkend worden, dat ook de tegenstelling op confessionneel gebied een *betrekkelijk* karakter draagt, en dat derhalve de mogelijkheid open blijft van een aanvullende waarheid in andere confessies? Het is geen geheim, dat de *Herant* zich steeds in laatstgemelden zin uitliet. Hier tegen echter is meer dan eens de bedenking geopperd, dat op die wijs het *absoluut* karakter der waarheid teloor gaat, en dat, dit absoluut karakter der waarheid eenmaal prijsgewezen, de *Herant*, o. i. de principiele twijfelzucht, ongemerkt binnensluip. Pilatus woord: „Wat is waarheid?” zou dan triomfeeren. Indifferentisme, onverschilligheid zou worden aangemoedigd, en daarmee de zekerheid van alle religie worden ondermijnd. Nu zal niemand beweren, dat in den kring van de *Herant* van zulk een indifferentisme op religieus gebied veel te bespeuren viel. Wat men ons verwijt is veeleer, dat onze overtuigingen te absoluut zijn. Maar dit neemt niet weg, dat het vraagstuk zelf, dat hiernede gesteld is, de moeite van een nader onderzoek alleszins loont.

Mysticisme.

III.

Verstaat ge wat het zegt, dat God, om zich te openbaren, zich verbergt? Zoo ja, dan zult ge het ook verstaan, dat er begeerte opkomt om door die verbergings heen te dringen. Dat kan dan wel niet, maar men kan zich inbeelden dat het kan. En het afgaan op een leven in deze inbeelding, ziedaar het kranke, straks het zondige Mysticisme. Laat ons deze wat korte en afgebroken verklaring nader mogen toelichten. Tenzij God zelf het wil, kan geen schepsel iets van Hem bevroeden, laat staan weten of kennen. Had God niet zelf in een deel zijner schepselen het vermogen om te beseffen, aan te nemen en te kennen, ingelegd, niet één enkel schepsel zou ooit iets omtrent God geweten hebben. God zou van eeuwigheid tot eeuwigheid voor zichzelf hebben bestaan, „Zichzelf bekend en niemand nader”. Het kon daarom een prachtige wereld zijn geweest. Een waar paradijs in plantenweelde. Vol leven en lust en zang in een nog rijker en schooner dierenwereld dan wij bezitten. En toch, zoo lang noch engel noch mensch, noch eenig ander soortgelyk met rede begaafd schepsel in die wereld was opgestaan, zou heel die prachtige wereld zelfs het bestaan van God nooit hebben vermoed.

Als wij God kennen, of althans iets van God weten willen, begint Hij zelf met ons een oog en een oor te geven; en het gaat alzoo in den allerstrengsten zin door, dat wij niets, volstrekt niets van God weten of kennen dan door zijn eigen daad. Als God ons *ziende* maakt, dan zien wij; als God ons *hoorende* maakt, dan hooren we. Anders blijft het om ons heen en in ons, eeuwige nacht en geluidloze grafstille. Nu heeft God ons het oog gegeven, en het oor in ons geplant, en in verband hiernede ook het verstand, het begrip en het vermogen om waar te nemen, gegeven. Dit alles is zijn gave. Maar, zij het zoo, onze menschelijke natuur bezit dan nu toch die gave. Ze moge door zonde verzwakt zijn, maar als zoodanig hoort ze dan toch bij ons als mensch. Doch nu verder. Nu laat zich tweerlei denken. Of dat God door ons tegen zijn wil begluurd, doorzocht, en in zijn wezen doorkien kan worden. Oftewel, dat het schepsel nooit iets van God te merken krijgt, dan voorzover God zelf zich zien en hooren laat. Die onderscheiding kent ons eigen leven. In de Levant, zoowel in Algiers en Tunis, als in Egypte en Stamboul, is geen Oosterse vrouw ooit te zien. Ze is er wel, en ge wordt wel in huis toegelaten, ook gaat ze wel uit op de straten, maar zoodra een vreemdeling haar zou kunnen begluuren, dekt ze zich het gelaat. Ge ziet dus een verschijning, maar die u, de vormen nu uitgezonderd, niets te zien geeft dan wolven, linnen of zijden stof, en eerst de stem die ge hoort, zegt u dat ge met een levend wezen, met een mensch te doen hebt. En diezelfde onderscheiding gaat telkens door. Een oudroest, die met zijn oudijzer op de markt zit, zit daar publiek, voor aller oog. Elk behendig fotograaf, kan, als de kop van dien oudroest interessant is, hem nemen, en straks als studioport aan den man brengen. Maar het portret van een edele jonkvrouw kan niemand bezitten tenzij zij zelf het hem schonk. En dit gaat nog veel verder.

Misschien zijn er honderd en meer menschen die ons van aangezicht kennen, en herkennen zouden; maar in ons hart laten we slechts een zeer enkele inzien; en zoo we niet al te gul met onze hartsgeheimen te koop loopen (wat ook voorkomt), kennen alleen die zeer enkele personen ons, met wie we intiem omgaan, en aan wie we in stil vertrouwen ons openbaren. Zoo is er dus heel wat in de wereld, dat we gaan waarnemen als het ons gevalt; maar zijn er ook dingen in de wereld, die we alleen kunnen waarnemen, zoo ze zich opzettelijk en gewild aan ons openbaren. In den grond kan ik graven, en zien wat stof die bevat. Allerlei stoffen kan ik chemisch ontleden en bespieden wat werkingen ze doen. Zoo is het met een plant, zelfs tot op zekere hoogte met een dier. En al zijn de sterren ver van ons weg, de mensch heeft ten leste wel middelen geweten, om door de spectraal-analyse zelfs te bespieden uit wat stof ze bestaan. Maar als ge aan den levenden mensch toekomt, heeft dit uit. Als de rechter van instructie stuit op iemand die den stomme speelt, kan hij niets uit hem krijgen. De mensch heeft het vermogen zich te openbaren, en het vermogen om zich verborgen te houden. Zelfs het vermogen, om door verveinen te kunnen misleiden. Makten we nu den overgang van den mensch op God over de engelen. Ge gelooft dat er engelen zijn, ge gelooft dat ze werken, ge geeft toe dat ze ook op u kunnen werken. Vooral van den boozen engel, die Satan heet, weet ge dit maar al te goed. En toch, uitgezonderd die enkele gevallen, ons in de Heilige Schrift bericht, van engelen die verschenen zijn, ontbreekt u elk middel om de engelen te bespieden, te ontdekken, waar te nemen. Ge weet wat u van en over hen gezegd is, maar de engelen zelf ziet, hoort en kent ge niet. Een engel kan zich openbaren; en een enkele maal is dit geschied; maar een engel kan zich ook verborgen houden, en dit is de regel, en daar staat ge machteloos tegenover. Wilt ge dit nu toch forceeren, dan kunt ge enkel met uw verbeelding gereed komen. Ge kunt u dan voorstellen, dat een engel er zus en zoo uitziet, dat hij dit en dat u inluistert, maar dat is alles spel der verbeelding. Misleidend spel. En het eind is en blijft, dat de engelenwereld door een ondoordringbaar gordijn van u is afgescheiden. En nu het Eeuwige Wezen. Ten opzichte van het Eeuwige Wezen beschikt ge over niet één enkel middel om het waar te nemen of te ontdekken, tenzij God zelf u dit middel aan de hand gaf. Maar dit staat vast, dat geen enkel schepsel ooit iets van God ontdekken, begluuren, of gewaarworden kan, *tegen zijn wil*, sterker nog, nooit anders dan *met en door zijn wil*. Uit dien hoofde is er nooit eenige kennis of wetenschap van den Almachtige dan voorzover Hij dit zelf wil en bedoelt, zelf u de kennis en wetenschap geeft; dus, kort gezegd, dan voor zoover Hij zich openbaart. Nu heeft God zich willen openbaren, en Hij openbaart zich nog. Hij openbaart zich opdat wij Hem kennen zouden. En dien- tengevolge is het zonde, zoowel om, als God zich openbaart, van die openbaring geen notitie te nemen, als om hem zich anders voor te stellen, dan Hij zelf in zijn openbaring zich aan ons onttrekt. De wijze nu waarop God zich openbaart, is buiten ons en in ons. Buiten ons in al het geschapene, „want beide zijn eeuwige kracht en goddelijkheid worden van den aanvang der schepping uit de schepselen verstaan en doorkien”. Maar ook buiten ons in de historie. Buiten ons in de profetie. Buiten ons in Christus. Buiten ons in het Woord. Buiten ons in de kerk. En dan in ons. Door ons Godsbesef dat Hij ons inschiep. Door ons kenvermogen. Door onze conscientie. Door de werking van den Heiligen Geest in ons. Maar, hoever die openbaring buiten ons en in ons ook strekt, het is en blijft altoos een openbaring in en door het schepsel, in en door het geschapene, door verschijnselen, door verschijningen, door daden, door woorden, of wat ook, maar altoos, en hier valt nu de nadruk op, komen deze openbaringen tot ons *door en in de wereld*. Stelt ge u dus eenzijdig God voor, en anderzijds de wereld, en uzelf als in die wereld zijnde, dan openbaart God zich nooit aan u *buiten die wereld om*, maar altoos *door die wereld heen*. Gij zijt in, Gods troon is buiten die wereld, en dies moet elke straal van goddelijk licht die u bereiken zal, door die wereld heengaan, om tot u te gekenken. De volle openbaring is Christus, maar als het Woord vleesch wordt, d. i. uit deze wereld de menschelijke natuur aanneemt. Denkt ge u dus God en de wereld, dan is *alle* openbaring van God een openbaring die in de wereld ingaat, en, door de wereld heen, tot u komt. Openbaring van God *buiten de wereld om* zou er dus alleen kunnen zijn, zoo zij uit de wereld komt uitgaan, al wat uit de wereld is komt afleggen, en aldus bij God komt komen. Maar juist dat kan niet. Althans niet in dit leven. En daarom zijt gij in dit leven voor alle kennis Gods volstrektelijk gebonden aan de openbaring van zijn Wezen, die u in en door de wereld heen toekomt. Zelfs van den Heiligen Geest in u geldt dit. Want die is u en zijt gij in de wereld, en gij neemt de werking des Geestes niet anders dan op menschelijke wijze waar. Daarom hoort de Theologie dan ook in de wetenschap. Wetenschap is de kennis van den kosmos, d. i. van de wereld. Kwam dus de kennis Gods u toe buiten de wereld om, zoo zou de Theologie *buiten de wetenschap* liggen. Nu daarentegen alle

openbaring, zoo algemeene als bijzondere, in en door de wereld gaat, behoort ze tot den kosmos, en is dus de wetenschap van deze openbaring een deel van de wetenschap. Doch ziehier nu het mysticisme. Hiernede toch neemt het mysticisme geen genoegen. Het wil geen vrede nemen met deze in en door de wereld tot ons komende openbaring van God, maar het wil *buiten de wereld om* een toegang tot God zoeken; het wil buiten de openbaring om tot Gods gemeenschap doordringen; en zoo, met wegdenking van de wereld en van de in haar opgekomen openbaring, het wezen Gods onmiddellijk grijpen. Het moge hieraan den naam geven van meditatie, van contemplatie, of wat ook, maar altoos is het zijn streven, buiten de openbaarde middelen om, tot het wezen zelf van den hoogen God door te dringen. Het kan er niet in rusten, dat God zich alleen door den sluier van de openbaring onttrekt. Het wil dien sluier, dat gordijn wegschuiven, en rust niet eer het zich inbeeldt alsnu God te hebben, God te zien, en God te genieten rechtstreeks, onmiddellijk, zonder eenige tusschenkomende werlding. Dat is nu wat we zeiden, dat God door zich te openbaren *zich verbergt*. Hij openbaart zooveel van Zich zelf als Hij wil, en belet u daardoor juist dieper door te dringen. Hij wil, dat ge eerbiediglijk voor het gordijn, waardoorheen Hij zich openbaart, zult blijven staan, en dat ge uw vermetele hand zult terugtrekken, zoo dikwijls ge pogen mocht dat gordijn opzij te schuiven. God in Christus, d. i. in het vleesch geworden Woord, zich aan u openbarend, maar ook achter de vleeschwording van het Woord zich voor u verbergend. Dit is evenzoo van mensch op mensch. Nooit zien we elkander in ons eigenlijk wezen. Nooit hebt ge de ziel van uw eigen kind gezien. Ge ziet voor u een menschelijke lichamelijke gestalte, ge ziet een oog, een gelaat, ge hoort een stem, ge ziet daden, ge merkt uitingen, maar de ziel ziet ge nooit, dan doorschijnend, nooit in zich zelf, in haar wezen, gelijk ze is. En in zooverre blijft ook de mensch voor u een mysterie. In het *wanen* kunt ge slechts één mensch kennen, en *dat zijt gij zelf*. Het is alzoo gansch natuurlijk, dat dit nog in hooger mate alzoo met den Heere onzen God is. Het kan niet anders, het moet zoo zijn. Hij is zichzelf bekend en niemand nader. En buiten den kosmos om, kunt gij niet, en kan geen mensch tot het wezen Gods doordringen. Doch als men hiernede nu geen vrede neemt, het forceeren wil, en het er op zet, om toch meer en dieper te zien, en dan drijven gaat op inbeeldingen, en die inbeeldingen voor realiteit houdt, dan treedt die kranke toestand van de religie in, dien men bestempelt met den naam van Mysticisme. Reeds toen we op het *Filiogue* wezen, kwam dit uit. Toch is het nu eerst in zijn grond verklaard. En hoe het daaruit opkomt, zeggen we nader.

Een monument op zijn graf.

Van LION CACHETS „*Worstelstrijd der Transvalers*” is een derde druk verschenen, die ook uitwendig toont met wat voorliefde de uitgever dit monumentale werk nogmaals ter perse heeft gelegd. In dit werk sprak Cachets hart, zijn talent, zijn hope voor de toekomst. Uitnemend stylist als hij was, overtrof hij in dit standaardwerk zichzelf. En de uitwerking van dit geschrift is groot geweest. Niet dat het ontbrak aan literatuur over Zuid-Afrika. Vooral de laatste jaren is die literatuur veeleer aangewassen als een stroom. Vooral het goud prikkelt, en voor lectuur over Zuid-Afrika waren de laatste jaren op de boekenmarkt in alle landen koopers te vinden. Maar Lion Cachets schreef eer die stroom aanzwol, en toen van het goud nog ter nauwer nood was gehoord. Hem boeide en bezield minder het land en wat onder den bodem school, dan het volk dat er was binnengetrogen en er een nieuwe nationaliteit gevormd had. Dat volk had hij in Afrika zelf lief gekregen. Hun geloof sprak hem in de ziel. Hun heroïsme ontvontte zijn geestdrift. En al was hij geen dichter, toch heeft hij de worsteling van dat volk ons in een Epos geschilderd, dat pakt en aangrijpt. Door dit werk werd hij de *trait d'union* tusschen de helden ginder en het nakroost der Calvinistische helden in Nederland. Ons Christenvolk kende, vóór Cachets schreef, dat volk van Zuid-Afrika niet. Een enkel prediker was er hoengetogen. Nu en dan kwam een jongman over voor de studie. Maar ons Christenvolk vatte en verstond niet, dat in Zuid-Afrika zich groote gebeurtenissen voorbereiden, en dat ze ons van nabij zouden aangaan. Men hoorde geruchten, maar men ving geen beeld op van de realiteit. En toen heeft Cachets ons dat beeld geteekend, dat beeld in de ziel geworpen, en ons Calvinistisch volk is wakker geworden, en heeft op eens getast en gevoeld, dat er Hooger macht in Afrika werkende was, en dat we de ooren hadden te spitsen op wat komende was. En toen zijn we gaan luisteren, en toen hebben de geruchten zich vermenigvuldigd, en zoo is het tot dat intiemer medeleven met de Transvalers gekomen, zooals alleen wie in één geloof met hen staan, dat kennen. De herdruk van zulk een werk nu reeds in derde uitgave is daarom onder ons een gebeurtenis, waarop we ook in onze leiders de aandacht vestigen.

Hij-zelf heeft die uitgave niet meer beleefd, en tragisch is hij in zijn ijveren voor Transvaal ondergegaan. Maar ook na zijn zoo weemoedig afsterven, blijft het ten derden male uitkomen van dit tekenende boek, een getuigenis voor de uitnemendheid van het werk dat hij ons daarin achterliet. Niet dat hij ook niet als prediker machtig was. Zijns was die echt-Afrikaanse welsprekendheid, die we vroeger ook in Huët, en later in den, helaas, ontrouw geworden Du Toit bewonderd hebben. Ook in de zending is Cachet een man van beteekenis geweest. Maar toch, als zijn kerkelijk leven vergeeten zal zijn, en de zending heel andere banen zal betreden, zal de *Worstelstrijd der Transvalers* zijn naam in gedachtenis blijven houden. Het is een monument op zijn graf.

Niet de Berg.

In de *Frische Kerkbode* wijst Dr. H. H. Kuyper erop, dat nog steeds en in idealen en in kerkelijken zin het ambt van Dienaar des Woords o, zoo hoog staat. Edoch, zoo gaat hij voort: Intusschen, maar deze eere aan het ambt ge schouwd staat een schuldwaarde, die eveneens ont breed mag worden. Waar de Apostel een doorn kreeg in het vleesch, opdat hij zich niet verlieten zou op de uitnemendheid zijner bediening, daar is hij niet de enige die zulke doornen op zijn weg ontmoet heeft. Wie groeppen is aller voorganger te zijn, staat bloot aan aller oordeel. De oogen van heel de gemeente zijn op hem gericht. Het Woord, dat hij verkondigt, wordt gewikt en ge wogen, gekend en geacht, beoordeeld en veroor deeld. Hij woont in een glazen huis. Elk zijner gansen wordt nagegaan. Niet alleen zijn wandel, maar ook die van zijn gein wordt voortdurend besproken. Tot zijn kleeding, den amit van zijn haar en baard, worden geconcentreerd. We hem, indien hij struikel of zelfs maar afwijkt van wat in sekere kringen als geoorloofd en geijkt geldt. Op de liefde, die van alle dingen het beste dekt en de gebreken van den naaste bedekt, behoeft hij niet te rekenen. Het oordeel, dat over hem gaat, is zonder barmhartigheid. Hij is de wijfpaal, waaraan ieder, die door de jeuking der vtuucht geplagaad wordt, zich het eerst en liefst schuurt. Aan de critiek der gemeente, critiek op zijn prediking en leven ontkomt hij nooit. Het is echter, dat de gemeente heeft, om deze cri tiek te oefenen, wordt door ons allerminst betwij teld. Wij zijn niet Roomsche, maar Gereformeerde. Van alle clericalisme en domineeshoofheid is het Ge reformeerde leven diep afkerig. De gemeente van God heeft niet alleen het recht, maar zelfs den plicht ontvangen om te keuren en te toetsen. Be proeft de geesten, zegt de Apostel, of zij uit God zijn. En die van Berra worden in de Schrift niet gelankt maar geprezen, omdat zij de predi king van den Apostel niet voetstoots aannamen, maar vergeleken met de Schriften, om te zien of deze dingen alzo waren. Een dienaar des Woords heeft een goed voorbeeld om in zijn wandel aan de gemeente te geven; hij moet met Paulus kan nen zeggen: „want die mijne navolgers, gelijk ik van Christus. Wie het heiligste ambt ontvangen heeft, moet onbetwistelijk zijn. Dat de gemeente toetst, dat harv dienaar leven naar Gods heil ig gebod, is haar heiligen en onvervreemdbaar recht. Het ambt mag nooit een vrijbrief worden voor een slordigen wandel. Maar, waar wij dit recht ten volle handhaven en erkennen, mag aan de andere zijde toch ook niet vergeten worden, dat de critiek op den dienaar des Woords vaak door zondige vitsucht proportien aannemt, waardoor zij veel eer afbre kend, dan opbouwend werkt. Men verpest zoo licht, dat de dienaren des Woords geen heiligen zijn maar menschen van gelijke bewegingen als wij; dat in hun hart, evengoed als bij elk kind van God, de zonde nog inwoont, ja dat ze nu st door hun ambt dikwijls aan verleiding en verzoeking bloot zijn gesteld, waar een gewoon geloofvige niet van weet. In plaats van stil gebed en broederlijke vermaning, wordt zoo vaak de onheilige lust gevonden om het kwaad gerucht van den dienaar te verbreiden, zijn eere te krenken en zijn naam ook voor de wereld te schande te maken. Ongewild moet de dienaar des Woords, juist omdat dit zoo is, dubbel voorzichtig zijn. Hij moet zijn zondig aanstoot te geven aan joed en heiden en aan de gemeente Gods. Heel de zegen van zijn bediening, heel de invloed van zijn woord, berust op den grondslag van het vertrouwen. Waar dat vertrouwen bij de gemeente weg is, daar is hij met machteloosheid gelagen en is zijn bediening zonder vrucht. Aan alles, wat dat vertrouwen zou kunnen schokken, moet hij om Christus' wille zich spanen. Met al de kracht zijner ziel moet hij worstelen, opdat hij, die anderen het Evangelie verkondigt, zelf niet verwerpt bevonden worde. En indien hij door onvoorzichtigheid in woord of daad, of door toe te geven aan zondige neigingen, zelf aanleiding gegeven heeft tot oppraken en straken de gemeente hem met wantrouwen bejegent, dan is er wel oorzaak om zich voor God diep te verootmoedigen en met David te bidden: Verwerp mij met uw aangezicht, o Heere. Maar de gevallen zijn toch ook geen uitzondering, dat niet de dienaar des Woords, maar de habbelucht van deen of gene zoo droeve gevol gen met zich medebrengt. Een los daarheen ge worpen woord, een bloot vermoeden zonder grond, wordt opgevangen. Straks wordt het gefluisterd van mond tot mond. Als een slang schuift het praatie voort. Onaandeweg neemt het toe in omvang en ergernis. Het praatie wordt achter klap, de achterklap later. En het eind is, dat de eere van den ambtsdrager weg is en hij dankbaar mag wezen, wanneer een andere gemeente hem nog roept. In die gemeente arbeiden kan hij niet meer. Nu zeggen wij niet, dat dit steeds met opzet geschiedt. Er zijn helaas voorbeelden, dat broeders of zusters, die door den dienaar des Woords werden tegengekomen in verkeerde denkbeelden, het wapen van den laster gebruikten om hun bitterheid tegenover Gods dienstknecht te koelen. Dan geschiedt het kwaad niet in knechten bloeden, uit berekening. Dan is er de onheilige toedog, om het leven van zulk een dienaar te verbitteren. Dan is het denrukken te doen om de eere van zijn naam. Zulke gevallen komen echter, Gode zij dank, zelden voor. Meestal schuilt de oorzaak in onvoorzichtigheid, in heugene onze Catechismus noemt: „het lichtelijk oordeelen en helpen veroordeelen.” Men dwaalt dan ter goeder trouw; men meent, dat men de waarheid spreekt, men weet niet beter, of het is zoo. Maar de gevolgen zijn daarom niet minder erg. Het raad, dat men heeft uitgestrooid, schiet maar al te wel op en straks blijkt het, dat de distelen en doornen van deen achterklap het goede naad des Woords in de harten vernietigen. En het laatste is, dat de dienaar des Woords zich tegen dit kwaad niet verzetten kan. Hem ge woonlijk het laatste bereikt de mare, van wat er rondgaat. Den oorsprong van het gerucht weet niemand te zeggen. Het hangt in de lucht, maakt de atmosfeer onzuiver, maar vanwaar het kwam, blijkt niet. Ieder hoort het van een ander; niemand durft man en paard te noemen; de dader ligt op het kerkhof. Heel de gemeente rondgaat, om het kwaad te weerspreken, laat zijn tijd en arbeid niet toe. De kansel mag niet gebruikt worden om zich persoonlijk van blaam te zuiveren. En tegenspraak van zijn zijde baat toch niet, want hij is de aan schuldige en beschuldigde, en in eigen aak ge tuigen afleggen, mag niet. Hij staat machteloos tegenover de laster. En het bitterste voor hem is,

niet dat zijn persoon en zijn eere daaronder lijdt, maar dat de dienst van Gods Woord, dat de eere van Gods naam, dat de stichting der gemeente daardoor belemmerd wordt. En daarom, waar het recht tot critiek onverkort moet blijven gehandhaafd, daar worde nimmer vergeten, dat Christus als eerste regel gesteld heeft: indien uw broeder gezondigd heeft, ga heen en betref hem tusschen u en hem alleen. En dat deze regel niet alleen leidt voor de tuchttoefening tusschen broeders in de gemeente onderling, maar ook geldt de oefening der tucht op den dienaar van het Woord. Het is goed, dat ook dit punt eens onderzocht worde. Het vroegere individualisme der predikanten heeft het ambt ontvreemd en om zijn eere gebracht, en het individualisme onder de „leeken” vond daarin zijn kracht. Doch juist nu onder ons, Gereformeerden, dit individualisme onder de predikanten ge lukkig weer afneemt, is het hoog noodig om dat individualisme onder de leeken weer tot de orde te roepen.

Officiële Berichten.

De Kerkeraad der Geref. kerk te Broek op Langendijk, ontving dezer dagen met dankbaar heid de verblijdende mededeeling, dat door wijlen den heer J. Veth, overleden te Baarn, zijne schuldbewijzen ad f 200 ten laste der Geref. Kerk, bij testamentaire beschikking ge schonken zijn.

Namens den Kerkeraad voornoemd:
J. BALDER, Scriba.

De volgende concept-regeling voor de deel neming door de kerken der classe Amsterdam in de arbeid der Zending, door de kerk van Amsterdam ondernomen, is door de commissie, voor die zaak aangewezen, aan de kerken rondgezonden en zal op Woensdag 13 Juni behan deld worden:

ART. 1. De kerken der classe verbinden zich tot samenwerking met de kerk van Amsterdam bij den missionairen arbeid te Jogja en in het Vorstenland van dien naam, voor zoover dit met goedkeuring van de deputaten der Gene rale Synode van 1899 als haar Zendingsterrein op Midden Java moet gerekend.

ART. 2. Deze kerken, behalve die van Am sterdam, wijzen in de vergadering van Maart aan een drietal deputaten met hun secundi, niet behorende tot de kerk van Amsterdam. Deze deputaten hebben het recht ziken, de zending betreffende, bij den kerkeraad van Amsterdam aan te brengen en bij de behande ling daarvan met adviseerende stemmen tegen woordig te zijn.

ART. 3. De samenwerking heeft betrekking zoowel op de geldelijke aangelegenheden als op de beroeping en uitzending van missionaire Dienaren des Woords, op de wijze vermeld in de artikelen 7, 8, 9 10.

ART. 4. De kerken verbinden zich, om naar vermogen te steunen en jaarlijks bijeen te brengen een bedrag van minstens f ; zij brengen dit bijeen, hetzij door vaste toegezegde bijdragen, hetzij door collecten. Van dit bedrag neemt voor hare rekening de kerk van Amstel vren minstens f ; die van Ankeveen f ; die van Bussum f ; die van Diemen f ; die van 's Graveland f ; die van Hilversum (A) f ; die van Hil versum (B) f ; die van Huizen f ; die van Muiden f ; die van Mulderberg f ; die van Naarden f ; die van Nederhorst den Berg f ; die van Ouder kerk f ; die van Overtoom (Amst.) f ; die van Sloterdijk f ; die van Uithoorn f ; die van Watergraafsmeer f ; die van Weesp (A) f ; en die van Weesp (B) f.

ART. 5. Van alle inkomsten wordt, naar de bepaling der Generale Synode, 10 pC. ge stort in de Zendingskas der Gereformeerde Ker ken in Nederland.

ART. 6. Het overige deel der inkomsten wor dt, na afreik der onkosten door genoemde deputa ten te maken, ter beschikking gesteld van de kerk van Amsterdam, die jaarlijks in de verga dering der classe van Maart mededeeling doet van ontvangst en uitgaaf voor dit doel.

ART. 7. Het werk der beroeping en bevestiging van eenen missionairen Dienaar des Woords geschiedt door de kerk van Amsterdam, na overleg met de deputaten door de andere kerken der classe benoemd.

ART. 8. Elke kerk heeft het recht vóór de beroeping de aandacht te vestigen op eenen Dienaar des Woords, dien zij voor dezen arbeid geschikt acht.

ART. 9. De genoemde deputaten wonen de kerkeraadsvergadering bij, waarin de beroeping zal geschieden, teneinde daarbij te dienen van advies.

ART. 10. De beroeping wordt ter kennisse gebracht van al de kerken der classe, opdat het Troon der gemeente worde opgevoerd tot den Gebed der genade. Gelijke mededeeling ge schiedt, wanneer een beroeping is aangenomen.

ART. 11. Wanneer een Dienaar des Woords een beroeping heeft aangenomen, zal verder gehandeld worden naar de Dordsche kerken ordening en de geldende synodale bepalingen.

ART. 12. De uit te zenden Dienaar des Woords treedt vóór zijne heentree, zoo mogelijk, in de kerken der classe op.

ART. 13. De beroepsbrief en instructie worden door de kerk van Amsterdam vastgesteld, na overleg met de deputaten der andere kerken.

ART. 14. De kerkeraad van Amsterdam doet mededeeling van de missiven, die hij ontvangt of verzonden heeft in correspondentie met den Dienaar des Woords, aan de deputaten der andere kerken.

ART. 15. Van de door den missionairen Die naar des Woords ingezonden berichten wordt, na overleg met de Deputaten, het noodige ge publiceerd in de officiële Zendingorganen en in de *Amsterdamsche Kerkbode*.

ART. 16. Veranderingen in deze regeling kun nen worden gemaakt op elke vergadering der classe, mits zij twee weken te voren aan elke kerk worden bekend gemaakt.

Buitenland.

Engeland. Een staaltij van verblin ding ten opzichte van den oorlog in Zuid-Afrika. Door een vriendelijke hand werd ons een eene predicatie van een Engelsch predikant toege zonden, waaruit blijkt, hoe groot de verblin ding van een groot deel van het Engelsche volk